

Podej d'áblovi prst

Čechy, červenec, léta Páně 1625

Prásk. „Máš tam chybu, mamlase!“

Před očima se mi zatmělo. Po úderu do týla jsem nosem narazil přímo mezi černě lesknoucí se litery. Z očí mi vytryskly slzy. Bolelo to, ale to vždycky. Zvedl jsem hlavu, abych posoudil škody. Rozepsaný pergamen rozmazaný, stůl postříkaný inkoustem. Odložil jsem brk, sáhl si na tvář. Prsty černé jako z komína.

„Latina není tak těžká! Tví předkové bojovali ve Svaté zemi. Něco v tobě přece muselo zůstat! Dopis do biskupské kanceláře! Musí. Být. Bez. Chyb.“

Stál mi zády a funěl mi za krk. Kdybych se ohlédl, vysloužil bych si další záhlavec. Přinutil jsem se říct: „Mám vzít nový pergamen, bratře převore?“

„Ne,“ odsekl. „Ten bys zmastil taky. Nadiktuju ti tento, a pak to přepíšeš načisto. Za trest tu uklidíš. Po večerní mši.“

+++

Dvě úzká okna v skriptoriu nahoře pod stropem propouštěla tak málo světla, že tam bylo šero a chladno po celý den. Převor sumíroval soupisy konfiskovaného majetku, který obdržel od konšelů. Ke každému případu přikládal obnos restitucí. Občas diktát přerušil, když měl potřebu si uspořádat myšlenky. Měl ve zvyku uvažovat nahlas a já míval potíž rozpoznat, kdy ještě mluví sám pro sebe, a kdy už zase diktuje. Bylo mi sotva dvanáct. Nebylo pro mne lehké se v záludnostech Drslavova vedení orientovat.

„Hmm,“ brouknul zaníceně převor, „opravdu by mě zajímalo, jestli to s tím Generálním pardonem vymyslel císař Ferdinand sám, nebo jestli mu někdo radil. Opravdu geniální tah...“

Výjimečně jsem věděl, o čem převor mluví. Katolíci jsou po Bílé hoře zpátky u moci a ničí a trestají všechny protestanty, kteří se vyšvihli v době Direktorie. Císař rozhodl, že pokud protestant dobrovolně přizná, jakých zločinů se dopustil, dostane milost. Hlavní podmínkou je, že k tomu přiloží veškerý soupis svého jmění. Majetek je výměnou za Generální pardon zkonfiskován. Jen jeho určitá část je provinilci přislíbena vrátit zpět formou restitucí, aby bylo učiněno zadost dobrým mravům a kajícíci i s rodinou nezemřel hladu.

Kdybych neměl strach, že mi převor jednu vrazí, poznamenal bych, že mnohem zajímavější by bylo vědět, který chytrák vymyslel způsob restitucí. Právě restituce jsou protestantům přiznávány ve formě dlužních úpisů, ze kterých už nikdy neuvidí ani groš. Přesně tak totiž dopadl můj otec. Z rodné tvrze nás vyhnal nový pán a museli jsme prosit o přístřeší matčina bratra, sedláka Jíru. Nebyl to špatný člověk, ale strašně rád otci připomínal, že je zkrachovalý aristokrat. Když otce zabil v poli blesk, prodal strýc jeho meč a roztavil naše poslední stříbrné nádoby. Nedbaje na matčin pláč mě odvedl do kláštera. Můj život tak skočil dříve, než začal.

Opat si mě tehdy vzal stranou a řekl, že ne já, ale Bůh rozhoduje, co je pro mě dobré. A že Bůh chce, abych byl mnichem.

„Panovník i Svatá Stolica od nás očekávají, že udržíme poddaný lid v klidu,“ deklamoval dál převor, čímž mě přinutil se vrátit do přítomnosti. „Nepotřebujeme, aby nám sem Řím posílal Jezuity jako do Slezska. My si naše protestanty sami přesvědčíme, aby se vrátili do lůna pravé církve! Tak, jak to nakonec udělal i tvůj otec, Jeronýme...“

Zatnul jsem zuby a zůstal zticha. Byl jsem rád, že mluví. Mohl jsem alespoň dokončit odstavce, které jsem při rychlém diktátu nestíhal. Pak odešel a nechal mě to přepsat. Slunce se začalo klonit k západu. Zapálil jsem svíčky. Nohy mě zábly, špína mezi prsty svědila. Měl jsem vztek. Od mých devíti let, co mě sem strýc odvezl, jsem se neohráł. Jenom zima nebo hlad, v horším případě obojí. Práci jsem dokončil, když zvon v kostele volal bratry ke mši. Zbývalo, aby čistopis Drslav podepsal. Cestou z kostela jsem mu to řekl.

„Nezapomeň na svůj trest, písáři,“ ušklíbl se na mě.

„Jistě bratře převore. Hned tam budu. Jen si zaskočím na latrínu,“ řekl jsem bezelstně. Lhal jsem přímo do jeho poďobané tváře, civěl jsem mezi jeho obočí.

Promeškal jsem večeri. Takže se o sebe musím postarat sám.

Spižirna je na klíč, ale ještě jsem se dokázal protáhnout oknem. Byla tam tma. Velké a těžké bochníky chleba připravené k zítřejší snídani spočívaly v polici ve vyrovnané řadě. Břicho se mi kroutilo hladem. Vytáhnul jsem se na špičky a jeden si k sobě přitáhnul. Vycenil jsem zuby a uhryznul si. Tvrdá kůrka zvolna sládlá na jazyku. Ještě třikrát jsem si ukousnul, pak jsem bochník zasunul a ohryzanou stranou jsem ho otočil směrem ke zdi. Přistoupil jsem k dalšímu kousku a postup opakoval. A další. A ještě jeden. Konečně jsem měl dost. Ráno bude bratr Řehoř zase nadávat na myši.

Moc rád bych sebral celý bochník, ale to by byl mazec. Tak jsem se vlastně seznámil s Rupertem. Tehdy jsem byl v klášteře sotva rok. Drslav mě zbil řemenem, protože jsem převrhl kalamář na účetní knihu. Promeškal jsem oběd, večeri i mši, než jsem knihu přepsal, a pak jsem se uprostřed noci vydal na lup. Hlady mi to nemyslelo. Nenapadlo mě, že pekař má bochníky spočítané. Jeden jsem popadl a upaloval někam, kde bych se konečně najedl. Útočiště jsem našel u přístavku kovárny, kde skrze prkna prosvítalo světlo. Tam mě taky Rupert u nedojedeného bochníku načapal a svým „Ué...he...he,“ pořádně vyděsil. Rozcuchaný a osvícený jen světlem z přístavku, vypadal jako čert. V hrůze jsem mu tehdy nabídl jediné, co jsem měl. Zbytek ukradeného chleba. A on se hýkavě rozesmál... A vrhnul se mi okolo krku. Zalykal jsem se odporem, abych nevyzvracel, co jsem před tím snědl. Pak jsem poznal, kdo to je. Pitomec Rupert. Ten, co nemá rozum a neumí se sám vysmrkat. Vzpomněl jsem si na akademické debaty v refektáři na téma, zda si Pitomec Rupert umí utřít zadek, či nikoliv. No fůůůj. Nazítří při ranní mši držel opat kázání o hříchu a plamenech pekelných. Při snídani jsem se dozvěděl, že Pitomec ukradl chleba a dostal za to nářez. Nelíbilo se mi to, ale nemělo smysl se přiznávat, protože by potrestali ještě mě tuplem. Tak jsem si řekl, že to Pitomeci Rupertovi, byť smrděl jak bolavá noha, vynahradím jinak. Kdykoliv to jde, utíkám do stájí,

abych ho pozdravil. Nikomu jsem o tom neřekl, protože by se mi ostatní smáli. Rupert je sice idiot, ale má radost, když mě vidí. A můžu se s ním bavit, o čem chci. Na všechno reaguje stejně. „Uá...he...he.“

Vykradl jsem se ze spíže, smutně si povzdechl při pohledu na dolní dvůr, kde se nachází Rupertův přístavek. Mezi prkny byla tma. Asi už spí. Nemá to ten pitomec snazší? No vážně. Brzy už se oknem do spíže neprotáhnu. Vlekl jsem se zpět do skriptoria, abych si odpykal trest.

+++

Urovnal jsem svítky do truhlice, přetřídil staré pergameny, které později oškrábu, aby se daly znovu použít. Pak ještě knihy, co si sem převor poslední dobou natahal. Ty bude lepší rovnou odnést a zařadit, jinak by řval. Naskládal jsem je do komínku a vypravil se vedle do knihovny. Svítilo se tam! Téměř jsem se přerazil o Ruperta, který na kolenou vytíral podlahu. Můj náklad se řítíl k zemi. „Za co trestají tebe?“ hekl jsem.

„Uá...he...he!“ zaskuhral Rupert a ukázal na louži kolem vědra, o které cvrnkla jedna z knih. Hrůzou jsem zatajil dech. Kdyby spadla do vody... Rychle jsem začal knihy sbírat. Pitomec se mi jal pomáhat. Tehdy jsem nad tím tak neuvažoval, ale vlastně se choval docela chytře. Dva ze svazků navlhly. Začal jsem jimi horečnatě listovat v bláhové naději, že je vysuším. Hlavou mi zněla poučení bratra Quida, že vlhké knihy plesniví... První kniha pojednávala o pěstování hrachu, bobu a dalších plodinách, ale ta druhá, sladký Ježíši, byla plná vyobrazení tvorů natolik roztodivných, až z toho lezly oči z důlků. Měli pařáty s drápy, ostré zobany nebo tlamy plné velkých zubů, na tělech šupiny, na hlavách rohy. Srdce mi bušilo, ruce se mi chvěly, vyschlo mi v krku, když jsem vyluštil latinský popis: *diabolus*.

„Uá...ha...ha.“ Téměř jsem se leknutím počůral, jak mě Rupert vyrušil. Rychle jsem divnou knihu zavřel a zaběhl dozadu mezi šteláře, abych ji zařadil podle číslice vyražené na hřbetě. Už jsem byl na odchodu, když mě Rupert chňapl za rukáv. Co pořád chce? Přiložil si prst na rozpraskané rty a sfouknul svíčku. Teprve tehdy jsem uslyšel kroky a hlasy ze skriptoria.

Jeden hlas patřil opatovi a ten druhý převorovi. Vypadalo to, že se hádají. Kdyby mě přistihli, že je z knihovny poslouchám, ten nářez by stál za to.

Kroky se přibližovaly ke dveřím. Vrznutí. Zatajil jsem dech. Byli jsme s Rupertem ukrytí ve tmě mezi policemi, ale měl jsem pocit, že moje srdce tluče jako kovádlina.

„Myslel jsem, že něco slyším,“ řekl nevrle opat.

Kroky se vzdálily, vrzla židle. „Se sloupem kazatelny se někdo pokoušel hýbat,“ řekl opat. „Vysvětli mi, jak to možné, když jediný, koho v kostele po mši viděli, jsi byl ty a ten pitomec.“

„Byl jsem si do zakristie pro svíčky,“ řekl trucovitě převor. „Možná se ti to jen zdálo, otče opate,“ dodal.

„Nezdálo,“ odsekl jeho nadřízený. „Natahuji mezi kameny žíni, bratře. Vím, jak špatný máš zrak, tudíž mám záruku, že ty ji nenajdeš. Byla přetržená. Takže mám naprostou jistotu, že se někdo pokoušel dnes večer po mši proniknout do krypty.“

„Pitomec Rupert byl v kostele taky,“ řekl rozhořčeně převor. „Drhnul podlahu. Mohl tu žíni přetrhout čistě náhodně!“

„Možná,“ řekl upjatě opat. „Nevím, kdo to byl, a co ho nakonec odradilo, ale varuji tě, jako jsem to dělal už dvakrát. Dal jsem tam dolů pasti.“

„Tvá nedůvěra mě uráží!“ rozhořčil se Drslav. „Já to nebyl! Jsem stejně horlivý syn katolické církve jako ty, otče! Stále nechápu, proč mi nechceš dovolit tomu stvoření, ryze ze studijních důvodů, položit několik otázek! Proč o mně pochybuješ?“

„Protože to tak moc chceš, Drslave,“ řekl opat mírně, ale v jeho hlase zazněl zlověstný tón. „Já přece vím, proč tě sem poslali.“

„Nic mi neprokázali!“ zasyčel převor.

„Dá se to do jisté míry chápat.“ zamručel opat. „Jako inkvizitor jsi byl pod velkým tlakem. Ale stačilo by, kdybys ty zabavené předměty u sebe nedržel déle, než bylo nezbytné. Měl jsi vědět, že kdo si hraje s ohněm, dříve či později se spálí. Biskup mě před tvými sklony varoval a já ohlídám, aby se to neopakovalo. Také jsem ti už několikrát opakoval, abys dohlédl, aby nikdo nevynášel knihy z knihovny. Včera mi Trevor přinesl ten skandální muslimský kodex o služebných běsech. Prý se povaloval v holubníku!“

„Netuším, kdo ty knihy vynáší, otče opate,“ zamumlal převor.

„Co tvůj písář?“

Schoulený mezi šteláři jsem cítil srdce až v krku. Jednou jsem z knihovny odnesl anatomický atlas, abych se na obrázky podíval venku na světle. Ještě téhož dne jsem tu knihu spořádaně vrátil.

„To by si nedovolil,“ zamručel převor. „Ale vyšetřím to, otče. Spolehni se.“

„Doufám, Drslave, že se stejným odhodláním se budeš vyhýbat pokušení krypty.“

„Ach otče! Kdybys mi dovolil, abych se na toho tvora jen podíval, všechno, co mne užirá, by bylo vyléčeno!“

„Zvědavost? Pochybnosti?“ zasyčel opat. „Přesvědčovat se o existenci Boží tím, že se ujistíš o existenci ďábla? Zklamal jsi mne, Drslave! Pokání na tebe. Půst a žíněnou košili. A už nikdy se nepokoušej mě tam dolů sledovat... Nechej kryptu na pokoji.“

Té noci jsem se už do postele nedostal. Ani nepamatuju, kde jsem se poflakoval, než jsem se vzpamatoval v kostelní lavici na ranní mši. Ještě několik dní jsem chodil jako ve snách, protože jsem si nedokázal vyložit, co si o tom mám myslet. Rozhovor mezi převorem a

opatem mi zněl v uších jako kolovrátek. V kryptě NĚCO je. Bylo by možné, že opat v podzemí drží samotného ďábla?

+++

O šest let později (prosinec, léta Páně 1631)

Zvon na zvonici se divoce rozklínal.

„Zavřete bránu! Sasové jedou!“

Vyběhl jsem ze skriptoria do patra, abych se z okna dormitáře podíval. Bratři právě zavírali bránu na petlici. Vojáci přijížděli od řeky. Bylo jich tak na dva tucty. Možná, že to nebude tak horké. Náš opat spoléhal, že Jan Jiří Saský kapitulační smlouvu s Ferdinandem dodrží, a kláštery nechá na pokoji. Zatím to tak vypadalo. Už tři měsíce v Praze opět vládli protestanti. Ale katolíci z úřadů vyhánění nebyli. Dokonce ani navrátilivším emigrantům, kteří založili nové direktorium, nebylo povoleno ujmout se vlády. Jan Jiří Saský si to nechtěl s císařem dopředu rozházet, ale bylo jasné, že tyto poměry dlouho nevydrží.

Konečně se vojáci přiblížili natolik, že jsem rozeznal detaily výzbroje. V paprscích zimního slunce se jejich hrudní pancíře leskly. Viděl jsem pažby mušket čnicí ze sedel. Podle způsobu, jak chaoticky byli seřazení, podle různobarevných plášťů, jsem došel k závěru, že to nejsou Sasové, ale maroděři. Hned jsem viděl, že na obranu je pozdě. Protože celý týden silně sněžilo a mrzlo, břevno, kterým se zpevňovala křídla brány proti vyrazení beranidlem, leželo pod hromadou sněhu a ledu. Než by ho stačili vyprostit, bude ta čeládka ve dvoře.

Upaloval jsem do opatovy pracovny. Právě si přehazoval přes ramena plášť. „Poslal jsem holuba do města, aby nám přispěli na pomoc. Do té doby si musíme poradit sami. Drslav se postaral o relikviář Svaté Inocencie, ty ochrániš úřední listiny,“ řekl hned, jak mě uviděl. „Seber, co můžeš a všechno ukryj v kryptě. Kazatelna má u paty sloupu rýhu, v ní je páčka. Zatlač na ni. Sloup se posune a tím si otevřeš vchod. Nezapomeň za sebou zavřít a vezmi si světlo.“ Opat se chopil mého předloktí. Ruka s dlouhými štíhlými prsty se křečovitě sevřela kolem mé paže. „Zůstaň pod kazatelnou a do krypty nechod. Chodby dál jsou zavalené.“

„A vy, otče?“ Poslední dobou opat postonával, a ani dnes nevypadal moc dobře. Táhlo mu ostatně na osmdesátku.

Opat se chytil za hrudník, jako kdyby ho tam něco zbolelo, a pokřičoval se. „Pokusím se ochránit bratry.“

+++

Buch.

Buch.

Buch.

Pobíhal jsem po skriptoriu, otevíral truhlice, sbíral listiny z polic. Zaprášené potřhané archy pergamenu, i stočené dobře uchovávané svitky jsem házel do pytle. Věděl jsem, že petlice na bráně dlouho nevydrží.

Buch.

Buch.

Buch.

Tupé nárazy beranidla mě přiváděly k nepříčetnosti. Další zběsilé údery vydávalo mé srdce. Horký dech se v mrazivém vzduchu srážel do obláčků páry. Kutna na zpoceném těle nepříjemně svědila. Už brzy bránu prolomí. Jestli budu ještě tu, pomozte mi všichni Svatí!

Buch.

Buch.

Výkřiky před branou se slily do nadšeného řevu. Ozvalo se praskání. Sevřel jsem pytel s dokumenty, běžel ke kostelu a v duchu si nadával do tupců za to, že jsem nešel dřív.

Najednou jich byl plný dvůr.

Koně dupali, zbraně řinčely, lidi ječeli. Ozvaly se výstřely. Nejvíc jich bylo kolem kostela. Přístup do krypty mi odřízli. Slyšel jsem, jak jejich hejtman dává kaprálovi povely. Vojáci měli bratry sehnat do houfu a zavřít na jednom místě. I kdybych neměl zvláštní pověření, rozhodně bych se nenechal zavřít jako ovce.

V nastalém zmatku jsem vklouznul do herbária, vzdušné kůlny s bednami sušených bylin. V duchu jsem blahorečil Benediktovi, že nezamkl. Usoudil jsem, že nejlepší bude počkat. Až vojáci kostel prohledají, můžu se tam v klidu dostat. Oknem na velké nádvoří jsem dál sledoval, co se děje.

Bandité dál sháněli mnichy do houfu, jejich hejtman chodil po nádvoří a mračil se jako čert. Bylo jasné, že pasou po relikviáři Svaté Inocencie, který byl zdobený plátky zlata. V té chvíli se objevil opat. S růžencem a křížem. Něco říkal, ale mluvil tak tiše, že jsem to z okna herbária nemohl slyšet. Hejtman ho chytil za úzká ramena a zařval: „Kiste gold! Sekchret zimmer?“

Opat se zapotácel, chytil se za prsa a zhroutil se k zemi. V hloučku bratří střežených pod hlavními mušket se ozvaly polekané výkřiky. To zřejmě hejtmana ještě víc naštválo. Rozhodně nechtěl odjet s prázdnou. Směsicí jazyků šťekal povely. Aby z bratrů vytloukli, kde je to zlato schované. Aby všechno prohledali, a koho najdou, ať rovnou zamordujou. Viděl jsem, jak opatovo bezvládné tělo táhnou pryč.

+++

Když jsem uviděl, že dva kolohnáti míří k mému úkrytu, vlezl jsem pod pracovní stůl a přisunul jsem před sebe bednu s kořenem čemeřice... Stačil jsem to tak tak.

„Was?“

„Nichts.“

Byli uvnitř. Chodili podél polic, otvírali truhly. Dívali se pod stoly.

V duchu jsem se modlil.

*„Pater noster, qui es in caelis,
sanctificetur nomen tuum;
advéniať regnum tuum;
fiat volúntas tua, sicut in caelo
et in terra.“*

„Mohl by tu bejt aspoň šnaps, kurva.“

Dveře klaply, dunění kroků zvolna sláblo.

Věděl jsem, že budou klášter systematicky prohledávat ještě několikrát. A budou čím dál tím více našťvaní. Vychlemtali všechno čerstvě uvařené pivo a našli sklípek s vínem, ale pořád byli ještě dost odhodlaní.

Už jsem si myslel, že se pokusím proklouznout do kostela, když se na nádvoří ozval další řev. Někoho našli, srazili ho na zem. Kolem pobíhal chlap s kladivem a druhý s kleštěmi. Nebylo rozumět, oč při výslechu jde, kromě jediné věty, kdy hejtman řval tak hlasitě, že to bylo slyšet snad až dole ve vesnici: „Bžunda si ze mě ta phosera dělat nebude!“

Zajatec se zmítal na zemi pod jejich nohama. Vypínal jsem se na špičky, ale nic jsem neviděl, dokud hejtman o dva kroky nepoodešel. Podle mrkvově zbarvené kštiny jsem poznal Ruperta. Ach Bože. Nejspíš se ukrýval v seně a ven ho vyhnal hlad. Jinak, než huhláním a vriskáním se domlouvat neumí. „Uá...he...he.“ Vůbec netuší, co po něm chtějí. Ti tupci došli k závěru, že si z nich dělá srandu? Třeštil jsem oči na ten výjev. Dva mu přiklekli ruce a nohy. Zajatec řval, zatímco mu končetiny jednu po druhé protínali velkými železnými hřeby. Pak se v náhlém tichu kladivo mihlo nad hlavami a v širokém oblouku dopadlo. Ozvalo se lupnutí provázané nadšeným rykem...

Seskočil jsem ze šteláře a zvracel. Kyselé žaludeční šťávy mi popálily jícen i krk.

Ve tmě a tichu jsem vzpomínal, jak jsem Rupertovi pomáhal česat koně a vyprávěl mu o naší tvrzi. O starších bratrech, kteří jsou někde ve světě v cizích službách. O vysokém lese za humny, kam mě otec ještě před Bílou horou bral na lov, než nám všechno sebrali. Rupert na to reagoval jen „uá...hé...hé“, ale to nebylo ke škodě věci. Svěřoval jsem se mu se svými dojmy ze zakázaných knih, které jsem našel v knihovně. Přiznal jsem se k zájmu o lékařskou vědu i k pochybnostem, co se mého údělu týká. Mluvil jsem o vzteku, který pořád ještě cítím, když mi připomínají, že musím být pokorný a vděčný. Také jsem mu referoval o každém pěkném děvčeti, které se mi podařilo zahlédnout ze zvonice. Někdy jsem měl dokonce pocit, jako by v Rupertových zelených očích na okamžik zaplála jiskra porozumění. A teď je mrtvý.

+++

Už byla tma, když jsem se odvážil vystrčit nos. Plížil jsem se k bráně, protože opatův pokyn ukrýt se do krypty jsem nepokládal za aktuální. Všude kolem kostela jich bylo pořád plno, někdo by mě mohl chytit...

Zklamáním jsem se skoro rozbřečel, když jsem viděl, že bránu nejen opravili, ale dokonce i zatarasili. A přestože padala mrazivá noc, postavili k ní hlídku.

Co teď? V železných koších v podloubí hořely ohně, z refektáře se ozýval smích. Dokonce si sebou přivezli i ženské. U stájí se tři chlapi dohadovali, kdo podojí žalostně bučící krávy a kdo nakrmí kvičící prasata. Míhali se šerem ředěným teplými světlem loučí a já se kradl podél zdí směrem ke kapli. Hlavní vstup byl dokořán, ale vybral jsem boční vrátka do zákristie. Překročil jsem převržené skříně a rozházené ornáty, doklopýtal ke křtitelnici, ponořil ústa do svícené vody a chlemtal jako žíznivý pes. Když jsem měl dost, jako v transu jsem sáhl do police, kde vždycky leželo pár svíček z včelího vosku. Hrál jsem po křesadlu a našel troud. Tady nahoře svítit nemůžu, abych je na sebe neupozornil. Opatrně jsem potmě tápal kostelní lodí a narážel na překážky, po hmatu jsem poznal, že jsou to roztrískané kostelní lavice. Vešel jsem do kněžiště a dotápal ke kazatelně. Dřepnul jsem si a prsty přejížděl kamenný podstavec sloupu. Kostel jsem naštěstí znal jako své sešlapané sandály. V pískovcovém tubusu kazatelny bylo osazeno schodiště k řečništi. Patice byla žuly. Rýha mezi oběma dílci byla tak široká, že by se do ní dal strčit prst. Možná, že to je ta škvíra, o které opat mluvil. Vzpomněl jsem si, že opatovy prsty byly dlouhé a tenké. S odhodlaným povzdechem jsem do spáry vložil malíček. Hmatal jsem, až jsem narazil na kovový výčnělek. Páčka? Vší silou jsem zatlačil. Sloup kazatelny se s šelestivým skřípotem pohnul do strany. Z hloubky zavanul mrazivý vzduch. Ve tmě jsem nic neviděl. Měly by tam být schody, ale kde? Zkusmo jsem spustil nohu do otvoru, jehož hranu jsem v šeru spíš jen tušil, než viděl. Pak jsem došlápnul...

+++

Jen sestoupat potmě po příkrých schodech, mě stálo hodně sil. Konečně jsem si dovolil zapálit svíčku. Potom jsem se vrátil a zasunul kazatelnu zpět do lůžka patice. Pěknou chvíli jsem jen seděl na studené zemi a dýchal. Hlavou se mi dokola honily výjevy těch hovad sápadících se na bezbranného Ruperta. Jak mohl Bůh něco takového dopustit? Copak neplatí *Blahoslavení chudí duchem, neboť jejich je království nebeské*? A protože jsem usoudil, že cokoliv je lepší, než o tom planě mudrovat, zapálil jsem další svíci a vydal se na výzvědy.

Chodba vedla do krypty, kde leželi v dubových rakvích předchozí opati. Pokřižoval jsem se a s otčenášem na rtech, abych uklidnil rozjitřenou mysl, směřoval dál ke klenutému vchodu do další chodby. „...*Panem nostrum quotidiánum da nobis hódie*,...“

„Jeronýme? Jsi to ty?“

Už jsem tak ztumpachovělý, že slyším hlasy. „*Et dimítte nobis débíta nostra, sicut et nos dimíttimus debítóribus nostris*,“ usilovně jsem drmolil dál. Když jsem měl kryptu za sebou, vstoupil jsem do další chodby mírně se svažující dolů. „*Et ne nos indúcas in tentatiónem; sed líbera nos a malo. Amen*...“

„Jeronýme! Ty hlupče! Okamžitě sem pojď!“

Tentokrát to opravdu byl hlas. Zněl tak povědomě, jako když se převor chystal vzít do ruky řemen.

Těsně za zákrutem chodby jsem ho našel. Ležel rozplácly u země, ke které ho tiskla masivní železná mříž dokonale přepažující chodbu. Krve by se ve mně nedořezal. Vzpomněl jsem si na opatovo varování týkající se pastí.

Dřepnul jsem, abych si lépe posvítíl. Zajímalo mě, jak je možné, že převor stále žije, protože normálně by ho měla mříž přepůlit ve dvě. Zarazila se o převorovo zavazadlo a nechala tak dost místa i pro jeho značně korpulentní tělo. Právě to způsobilo, že se zamotal do kutny a nemohl se dostat dál. Hábit byl skřípnutý pod bednou, na kterou tlačila železa mříže. Mlel sebou jako tlustý kapr vyhozený z rybníka na břeh a nadával o sto šest. Kousnul jsem se do jazyka, abych se nerozesmál. Jediné, co doznalo úhony, byla převorova důstojnost.

Můj pohled se zastavil na balíku v pytlovině, který převora zachránil. Muselo to být něco festovního... Možná truhlice z dubového dřeva? Velká tak akorát, aby se do ní vešel zlatý relikviář Svaté Inocencie.

„Co civíš?“ hartusil převor. „Pomoz mi!“

Stačilo udělat pár tahů nožikem na krájení masa, který jsem měl v kutně, a převor byl volný. Podlehl jsem mříž za ním. Nadřížený se zle zamračil. „Opat ti určitě nařídil, že máš zůstat pod kazatelnou.“

„Otec Stibor je v Pánu, bratře převore.“ Poreferoval jsem, co se za posledních několik hodin stalo. Že se banditi zatím opevnili, a dodal: „Pokud je tu nějaká chodba ven, bude lepší ji využít.“

„Musíme to vypáčit,“ zabručel převor a uchopil zavazadlo zaklíněné pod mříží. „Opatrně, nebo nám to poláme ruce. Budeme potřebovat toto.“ Těžká věc, kterou převor zvedl z temnoty na zemi, kovově zazvonila.

„Co je to?“ zajímal jsem se.

„Kruppáč,“ odsekl nadřížený.

S pomocí kruppáče jsme dobývali bednu ze zajetí těžkých čelistí. Látka, ve které byla zabalená, se trhala. Dřevo se třením o těžkou bránu s temným skřípáním rozdíralo. Na poslední úsek použil převor, coby páčidlo, svůj krátký mečík. Jakmile bedna vyklouzla, mříž se zaduněním dopadla a improvizované páčidlo přelomila napůl.

Čekal jsem, že mi přikáže, abych bednu vzal, ale převor si ji naložil na rameno a podal mi kruppáč. Pokynul směrem do temnoty a houknul: „Běž první a sviť.“

Chránil jsem plamen dlaní a mělce dýchal, abych svíčku nechtěně neuhasil. Vzduch hlouběji v podzemí byl suchý a mrazivý. V tiché a svírající temnotě mi vytanul na mysli můj dětský strach z ďábla. Jako sluha Boží jsem měl proti veškeré ohavnosti pekelné nesmiřitelně brojit.

Ale pomyšlení, že by jakékoliv stvoření bylo nuceno trávit čas o samotě ve zdejší mrazivé temnotě, mi připadalo děsivější než strach z ďábla samotného.

Po dvaceti krocích chodba končila šedou slepou zdí. Uprostřed chodby stála napříč dřevěná lavice. Připadalo mi to zvláštní. Jako kdyby byla postavená tak, aby ten, kdo na ní sedí, mohl z dostatečné vzdálenosti na stěnu zírat.

„Cokoliv se stane, budeš zticha,“ řekl převor. V rohu stál koš s loučemi, po stranách visely držáky. Přebor složil břemeno na lavici a ukázal na louče. Zapálil jsem je a umístil na stěny. Pak teprve jsem si prohlédl zeď, která chodbu přehrazovala. To, co vypadalo jako černý kámen v šedém zdivu, byl ve skutečnosti otvor. Díra ve zdi velikosti bochníku chleba v úrovni pasu stojícího člověka anebo v úrovni hlavy sedícího.

Přebor se posadil a křiknul: „Ve jménu Světlohoše, vyzývám tě! Přístup blíž a vyslechni mě!“

Otevřel jsem ústa v šoku. Co se to tu děje? Opat zemřel. Chudáka Ruperta umučili. A teď převor vyvolává ďábla?

Nezdálo se, že by v zazděné chodbě někdo byl. Odpovědí na opakované výzvy bylo hrobové ticho.

„Že by ta bestie spala?“ vztekal se převor. Ukázal na koš s loučemi. „Jednu zapal a podej.“ Poslechl jsem s myšlenkou, že bláznům se neodporuje. Přebor hořící louč prohodil dírou na druhou stranu zdi a hned se snažil tam nahlížet. „To by ji mělo probrat,“ lamentoval.

Přeborovo nadšení mě nakazilo. Opatrně jsem si dřepnul, abych viděl, kdyby se v otvoru přece jen něco hnulo.

Drslav vykřikl a uskočil. Myslel jsem, že to byla krysa.

Pak jsem to uviděl lépe. Krysa nemá takové čelisti. Pane Bože! Andělé na kůrech! Všichni Svátí! Ty obrovské oči a ostré zuby! Kůže téměř průsvitná napjatá na kostech.

„Cccco chccceššš?“ Suchý hlas. Šelestivý. Tichý a přesto zřetelný a ostrý.

Přebor se z leknutí probral celkem svižně. Odtáhl si lavici ještě dál od otvoru, bednu si položil na klín, objal ji rukama a řekl: „Uzavřít smlouvu, pekelníče.“

„A Ssstiborrrr?“

„Je mrtvý. Jsme jen my dva. Dám ti sílu, aby ses osvobodil. Za to mi budeš jeden den sloužit. Smlouvu jsem nachystal. Stačí podepsat.“

Jako když se sype ostrý štěrk, zněl ďáblův smích. „To zzzní dobřřřě...“

Drslav z jedné kapsy vytáhl srolovaný pergamen, z druhé husí brk. Dokument rozvinul, bodl se do dlaně a dole v pravém rohu list podepsal. Opatrně posypal prachem, odfoukl, a podal list i s brkem do díry.

Vzápětí z díry rulička vyletěla ven. Drslav po ní mrštně skočil. Rozvinul ji, zkontroloval a spokojeně se ušklíbnul. „Takže se jmenuješ Razziel?“ houknul směrem k díře.

„Tak jessst,“ ozvalo se skřípavě z temnot.

„Dobrá,“ řekl Drslav. „Teď tě dostaneme ven.“

Z otvoru se „cosi“ vysunulo. Nasucho jsem polknul, když jsem rozeznal ruku. Připomínala spíš ptačí pařát. Štíhlá s dlouhými prsty, zakončenými černými špičatými drápy.

Převorova blahobytná tvář se zkrabatila obavami. „Kolik let mi sebereš?“

„To sse nedá přepočítávat na roky. Vitalita je kompilátem mnoha faktorů. Zzzáleží na motivaccích, odhodlání, vůli... Na jejich konzissstenci. Čím jsou komplexnějšší, tím méně ti odběr ušššškodí.“

Převor se přesto zatvářil, jako kdyby ho bolel zub. Pohodil hlavou směrem ke mně. „A nešlo by to eee...“

Ďáblovy oči se v otvoru zaleskly. „Mám kontrakt ssss tebou.“

Jen matně jsem tušil, oč se převor snaží. Ale bylo mi jasné, že to, co mi roky tak tvrdě tloukl do hlavy, teď sám znesvěcuje. Všechno ve mně vřelo. Jak může smlouvat s ďáblem? Jak je možné, že se země neotevře a nepohltí ho?

„Nebude to bolet?“ zajímal se převor.

„Měl byssš vědět, že nikoliv,“ ušklíbnul se ďábel, „Nemusssíššš mi podávat celou ruku. Ssstačí prssst.“

Drslav natáhl k ďáblovi ruku.

„Nedělej to, bratře převore!“ zaskřehotal jsem a drapnul ho za rukáv, abych ho od ďábla odtáhl.

Převor mě od sebe odmrštil, až jsem dopadl na všechny čtyři. „Drž hubu, hlupáku!“ Napjal prostředník směrem k pekelníkovi.

Ďábel se dlouhým tenkým ukazovákem zakončeným drápem dotkl skutečně jen toho jednoho převorova prstu. V místě kontaktu přeskočila fialová jiskra. A zeď s rachotem rozsypala, jako kdyby do ní někdo střelil z děla. Oba aktéři nadskočili. Převor zařval, roztřeseně se zhroutil na sutinami zpola zasypanou lavici a zachraptěl: „To byla pecka.“

Prach ve vzduchu mě donutil ke kašli. Zakryl jsem si nos a ústa cípem kutny. Chvilí trvalo, než jsem znovu rozdělal oheň a zapálil louče. Přes sutiny se blížila vysoká velmi štíhlá postava. Prve jsem rozeznal jen siluetu orámovanou přízračnou září.

„Aleluja!“ zahalekal nadšeně převor. Uchopil bednu s relikviářem, sehnul se pro pytel s listinami, který se válel v koutě, a spustil: „Teď mě přenes nahoru. Až je všechny pozabíjíš,

seženeš něco k snědku. A chci horkou vodu. A teplou postel. Svažené víno. Pak se vypravíš pro Trufiánský sylabus.“

Sledoval jsem, jak ďáblovi poroučí a nechtěně jsem ho obdivoval tím spíš, že jsem si sám připadal jako úplný hlupák. Jenže jak jsem nad tím dál uvažoval, můj vztek se postupně rozpouštěl. Vlastně jsem to kolem sebe vídal celý život. Takovým, jako Drslav, patří tento svět. Vždycky se přizpůsobí. Jednou protestant, jindy katolík a když je třeba s ďáblem obcovat, nezaváhá. Jen takoví přežívají. Mám je soudit, když Bohu je to zjevně jedno? Nemám jejich žaludek ani lokty. Nechci jít přes mrtvoly. Ale nejspíš ani já nebudu o moc lepší.

Ďábel stanul uprostřed chodby. Byl nahý. Pokud mu to vadilo, nedal to najevo. Vypadal spíše jako hodně zubožený člověk než jako monstrum. Vypoulené oči a obrovské zuby dominovaly obličejí jedince vyhublého na kost. Stejně vypadalo tělo. Paže a nohy jako tyčky do vinice, na žebra by se dalo hrát jako na citeru. V duchu jsem se zhrozil při pomýšlení, jaké strádání musel snášet. A pokud byl zavřený tak dlouho...

Přistihl jsem ho, jak na mě zírá. A vzápětí jsem se zastyděl. To já přece zíral první.

„Nebojíšsss sssse?“ zasyčel na mě výsměšně.

Polekaně jsem sebou trhnul. „Ano,“ odsekl jsem. „Jak bych se mohl nebát?“

Ďábel obrátil oči v sloup. „Kecy.“

„Toho si nevšímej,“ obrátil se na ďábla věčným tónem převor. „Je čas jít.“

„Jissstě, Drsssslave,“ řekl ďábel. Jeho tón nebyl ani trochu uctivý. Užasl jsem, jak se pekelník mění před očima. Jeho vysušená a vrásčitá kůže nabývala vláčnosti, svaly bytněly, postava získávala nové proporce... Místo kostlivce tu postával solidně stavěný jedinec mužského pohlaví s jiskrnými očima a lesklými, pod ramena dlouhými vlasy protkávanými stříbrnými nitkami.

Něco mě uchopilo a vleklo. Události se řítily tempem, které jsem nestíhal sledovat. Ocitnul jsem se na povrchu. Oslepený denním světlem a tápající kolem sebe, jsem se potácel v epicentru křiku a lomozu. Bylo jen otázkou času, kdy do mě někdo vrazí meč. Připadal jsem si, jako kdyby mě cedili přes sítko. Svět kolem se roztránil do barevných skvrn a vjemy se rozplývaly, až mě obestřela milosrdná mdloba...

+++

Probudil jsem se na měkkém a byl jsem v teple. Můj nos pošimraly úžasné vůně. Pečené maso. Uzená slanina. Medové pečivo. Kořeněné horké víno. Ze vši té nádhery mi pod víčky vytryskly slzy, protože mi to připomnělo domov. Ne strýcův statek, kde jsme přežívali z útrpnosti, ale matčinu kuchyň. Posadil jsem se, a narazil čelem o rendlíky zavěšené pod stropem.

„To je dost, že ses probral,“ zaslechl jsem nabručený hlas. Kuchař mě hrubě stáhl z pece. Zamžoural jsem a kýchnul, protože mě poprášil moukou z rukávu své kutny. „Máš jít za bratrem převorem. Nejspíš ti bude diktovat hlášení pro biskupa. Opravdu nevím, proč tě ten talián uložil právě sem. Co je to za móresy?“

„Jaký talián?“ dotázal jsem se. Byl jsem unavený, naštvaný a měl jsem hlad. Přes kuchařovo kafrání o hříchu obžerství jsem si vzal z police miskou, nabral si z kotle zelňačku a rychle ji do sebe začal soukat.

„Ten papežův agent,“ odsekl kuchař a s nevlídným zafuněním mi k ruce přisunul kus chleba. „Signore Razzieli. Je z Říma, tak musí být talián. Tys to všechno zaspal, co? Ani nevíš, že Razzieli přijel našemu klášteru na pomoc. Jeho vojáci ty bandity pobili.“

„Tys to viděl, bratře?“ vypravil jsem ze sebe.

Tlust'och mě probodl opovržlivým pohledem. „Byli jsme zavření v dormitáři. Ale slyšeli jsme ten rachot. Svatá Panno, jako kdyby se na nás řítily jezdcy apokalypsy! Mrtvých je plná márnice. Tělo opata Stibora jsme přenesli do kostela. Přece ho nenecháme ležet s tou chamradí. Vojáci už odjeli, jen Razzieli zůstal. Soudím, že kvůli tomu hlášení.“

Dva hlasy jeden ostrý jako břitva, druhý hladký jako kanoucí vosk se ozývaly z opatovy pracovny. Vešel jsem dovnitř. Drslav navlečený v měkkém jasně modrém sametovém kaftanu se rozvaloval v křesle vystlaném kožešinami u stolu plného dobrot. Cpal se a listoval velkou tlustou knihou v rudé kožené vazbě, kterou držel v klíně.

„Konečně jsi tady,“ řekl a pak se podíval někam za mne a dodal: „Vyřeš to.“

„Opravdu na tom trváš?“ ozvalo se za mými zády.

Ohlédl jsem se. Ďábel stál přímo za dveřmi, proto jsem ho hned nezpozoroval. Od posledního setkání se opět zkultivoval. Byl oblečený jako kavalír od dvora francouzského krále. Měl na sobě sametový kabátec temně purpurové barvy s prostřiženými rukávy, zdobený černými perlami. Jen krajky na manžetách košile musely stát jmění. A za jeho límec by šafářka z Horního Újezdu obětovala pravý palec. Vysoké škorně nad kolena se leskly jako vodní hladina. Klobouk s peřím, který k té nádheře jistě patřil, visel na věšáku u dveří. Už jsem chápal, kde vzaly církevní autority informace o ďáblově záludnosti. Že má tisíce podob. Dokonce může být i krásný.

Obrátil jsem se na převora: „Kuchař vzkázal, že mi budete diktovat...“ Ani jsem se nesnažil zastírat, jak jsem tím tyjátkem znechucený.

„Venku. Nechci nepořádek v domě,“ řekl převor.

„Jistě, Drslave,“ řekl bezvýrazně ďábel.

Vedli mě k chudobě a poslušnosti. K odříkání a pokoře. Ale přesto jsem čekal, že po takové hrůze mi dovolí psát tady v teple a ne v té morně, co byla ve skriptoriu. Chtěl jsem protestovat, když mě ďábel vzal za rameno. „Jdeme.“

Hrábl k věšáku pro klobouk. Naráz jsem pochopil, že nejdeme do skriptoria. Že převor tím nepořádkem myslel něco jiného. Klášter byl tichý jako hrob, jen z kostela se ozýval zpěv. Bratři se modlili za zemřelé.

„Chcete mě zabít?“ vyhrknul jsem. „Já přece nic neřeknu!“

Převor pokrčil rameny. „Jistota je jistota.“ Povzdechl si, jako kdyby hodnotil letošní výnos hrachu. „Buď rád, že budeš mít to slzavé údolí za sebou. Snažil jsem se devět let, ale vzdor jsem z tebe nevytloukl. Odmlouváš, vyrypuješ, vymýšlíš. Jediným úspěchem je, že jsi pořád ještě panik a to je málo. Jako neposkvrněný půjdeš rovnou do Jeho království.“ Škodolibě se usmál. „Pokud jsi ovšem nechal svého ptáka na pokoji...“

„To stačí,“ utnul převora pekelník. „Jdeme.“

Vedl mě dlouhou chodbou na nádvoří. Strnulý šokem, studem a hrůzou jsem poslušně cupital, kam mě ďábel vedl. Nejhorší na tom bylo, že jsem se pořád ještě modlil. Mimoděk jsem drmolil: „*Ave, Maria, gratia plena, Dominus tecum. Benedicta tu in mulieribus, et benedictus fructus ventris tui Jesus. Sancta Maria, Mater Dei, ora pro nobis peccatoribus nunc et in hora mortis nostrae. Amen.*“

Jakmile jsem si uvědomil, že tak činím nezávisle na vlastní vůli, dokázal jsem znova jasně přemýšlet. Převor mě dal popravit, protože se bojí, že budu žalovat biskupovi, že se bratříčkuje s ďáblem. Ale co bych tím vyřešil? Ať si převora soudí Bůh! Kdyby mě pustili, nechal bych si dorůst vlasy, změnil si jméno. Vstoupil bych do služby jako písař k některému šlechtici nebo bohatému kupci. Žil bych život, po kterém jsem vždycky toužil!

Prošli jsme nádvořím a pokračovali ke kovárně. Pokud mě ďábel chce zabít co nejdál od obytných budov, tak už dál nepůjde. Těsně předtím, než se mi podařilo říci „*amen*“, jsem se vzepjal a pokusil se vysmeknout.

„Jen klid,“ sykl pekelník. Dlouhé tenké prsty se ještě více zabořily do mého ramene.

Tak to je konec? Mám zemřít v pokoře, jak se očekává? Ach jak hořké mi teď ono „odevzdání“ připadalo! Modlil jsem se, když mučili Ruperta. *Odevzdej se Jeho vůli, On se o tebe postará!* To říkal vždycky opat, když jsem si stěžoval, že nejsem pro tento úděl ten pravý. Odmítal jsem se spokojit s vírou, chtěl jsem důkazy. Opat mi radil modlitby, zatímco převor sahal po řemeni. Zařadil jsem se a naoko se s vírou „spokojil“. Ale ten neochvějný klid, kterým ostatním víra v Jeho trojjedinnost a Jeho poselství dávala, jsem s nimi nikdy nesdílel.

A teď vidím, že to stejně bylo na nic!

Znovu jsem se pokusil ďáblovi vytrhnout, dokonce jsem se po něm ohnal. Vzápětí na mě padlo cosi těžkého, co mi zabránilo v pohybu. Byl jsem vyzdvižen a kamsi unášen. Znovu jsem se propadal do temnoty.

Cosí mě natahovalo a tísnilo mě tak, až jsem se dusil. V uších mi hučelo, krev mi mrzla v žilách, břicho se mi kroutilo bolestí. Řval bych hrůzou, ale bylo snadnější zatínat zuby. Nemám představu, jak dlouho to trvalo, ale když to skončilo, zaplavilo mě jasné světlo. Komnata, ve které jsme se s Razziellem ocitli, byla plná zářivých barev jako na tom obraze, který mi kdysi ukazoval kupec Flander.

Žádný z předmětů se mi nezdál povědomý. Postel měkkostí připomínala zahuštěnou vodní plochu. Malý stůl, na kterém ležel táč s něčím, co vypadalo jako jídlo, byl vyrobený z hmoty, skrze kterou jsem viděl předměty za ním. Stůl ze skla? Dábel mě odvedl ke křeslu z měkkých polštářů a jemně do mě strčil. „Na nic nesahej, Jeronýme. Něco obstarám a pak ti všechno povím.“ Podlomily se mi nohy a s heknutím jsem se zhroutil.

Matně jsem vnímal, že do komnaty občas někdo nahlédnul. Za dveřmi se ozývaly vzrušené hlasy. Dávali mi něco k pití. Sdělili mi, že se lord Razziel brzy vrátí. Říkali ještě cosi, ale popravdě, příliš jsem je nevnímal. Jsem naživu. Ale proč? Když tu nepáchne síra a nikdo mě nevláčí po rozžhavených uhlících, měl bych být v ráji. Kde je potom Bůh? Kde jsou kůry s anděly? Komnata měla na zdi obrovský obraz s výjevem nějakého města. Tak nějak jsem si představoval město z časů před potopou, protože domy se leskly jako diamanty a jejich věže čnily do mraků. Kolem nich létali obrovští draci s kovově lesklými krunýři. To jsem si alespoň zpočátku myslel. Pak jsem zaznamenal, že se výjevy v obraze mění. Ohromeně jsem vstal a šel blíž.

Bylo to okno! Nacházel jsem se v jedné z těch věží a sledoval jiné věže. Byl jsem nahoře a dole se otevírala hlubina. A ti draci, to byly létací stroje? Připomínalo to fascinující nákresy z knihy toho učence Leonarda da Vinci. Zděšeně jsem od okna odskočil, protože se mi hlava zatočila v závratí.

„Toto je Mizeon,“ ozval se nevzrušeným tónem ze dveří d'ábel. „Na Zemi mu říkáte Peklo. Omlouvám se, že jsem tě nechal čekat, ale musel jsem příbuzným vysvětlit, kde jsem celou dobu trčel.“

Přikývnul jsem. Byl jsem rád, že je zpátky. Pořád to ale byl d'ábel. „Sebereš mi duši?“

Hurónsky se rozchechtal. „Myslíš, že jsem tě sem přinesl kvůli tomu?“

„To od lidí chcete, ne?“ podivil jsem se jízlivě. „S opatem jsi podepsal smlouvu. Dal ti sílu, abys prolomil vězení. Taky ti rozkázal, abys mě zabil. Jak je možné, že jsi ho neposlechl?“

Razziel si znechuceně odfrkl. „Co bych s tvou duší dělal? My potřebujeme vitalitu. Uvolňuje se z lpění na životě. Z vědomí konečnosti existence.“

„Ale církev slibuje věčný život a království nebeské,“ namítl jsem.

Razziel zakoulel očima a zapitvořil se. „Jasně. Po smrti. Imaginární duchovní rozkoše. Nic proti. Ale každá bytost má pud sebezáchovy. Vitalita je úporná potřeba přežít. Vitalita smrtelníků je nejcennější, protože jsou inteligentní a žijí jen chvíli. Odebíráme ji a transformujeme na magii. Výměnou za to plníme lidem přání. Pokud to není něco absurdního,

pochopitelně. Převor po mně chtěl kromě těch pitomostí s vyčištěním kláštera, povlečením postele a poklizením dobytka, Trufiánský syllabus.“

„Tu tlustou červenou knihu, kterou si prohlížel,“ dovtípil jsem se.

„Přesně tu,“ přisvědčil ďábel. „Dozvěděl se o ní, když zíral do magického zrcadla, které zabavil heretikům. Myslí si, že obsahuje mocná zaklínadla. Ale ve skutečnosti je to seznam studijních oborů na univerzitě magických disciplín v Trufii, což je zdejší vzdělávací ústav. Nic vzácného. V příloze je pár návodů, ale převorovi k ničemu nebudou, protože nejsou pro smrtelníky. I kdyby se na hlavu postavil, kvůli odlišné fyziologii nic iniciovat nedokáže.“

Podrbal jsem se na temeni. „Už nesyčíš. Proč?“

Pekelník se zatvářil překvapeně. A pak se jeho dokonalý obličej zavlnil, když se usmál. „Dělám to jen, když jsem unaven.“

Rozpačitě jsem se rozhlédl kolem. „Jak je to s Bohem?“

„On,“ Razziel si povzdechl, „nad vámi zlomil hůl v den, kdy jste ukřižovali jeho jediného syna.“

„Ale opat vždycky tvrdil,“ blekotal jsem, „že Bůh je vševědoucí. Že s ukřižováním to tak mělo být. Že Kristus je beránek Boží, který snímá hříchy světa.“ Byl jsem překvapený. Představa zdravě nasraného Hospodina, kterému ignorantští smrtelníci zamordovali dítě, naprosto odpovídala mému způsobu uvažování. „Říkali nám, že Bůh Otec obětoval syna, aby dal lidstvu příležitost smýt prvotní hřích. Že Otec, Syn a Duch Svatý jsou toho ... výsledkem.“

„Blbost!“ odsekl Razziel. „To si církve vymyslely, aby jim to ukřižování prošlo. Divili jsme se, jak může systém založený na tak krkolomné konstrukci vůbec fungovat. Ale pak jsme pochopili, že je to právě proto. Jenom si to dej do řady tak, jak to zapsali apoštolové do evangelií. Od neposkrvněného početí až po ty zmatky kolem Jezuova zmrtvýchvstání. Skoro nikdo to nechápe, ale všichni se tváří, že ano. Nikdo nechce přiznat, že je idiot.“

„A Bůh je teda kde?“

Razziel obrátil oči v sloup. „Teď? Nevím! Byl jsem padesát let mimo. Možná hraje s mým dědečkem karty. Váš svět vážně není jediný. A váš Bůh je jen jedním z mnoha dalších, při vší účtě.“

Můj dosavadní svět se hroutil. Všechno se přeskupovalo s rámusem, který jsem v hlavě slyšel jen já sám. „Takže...co ode mě chceš?“ vydechl jsem, maje na paměti, že pořád mluvím s ďáblem. „Tu...ehm...vitalitu?“

„Z tebe bych si toho tak vzal,“ odsekl. „V současném rozpoložení jsi tak nekonzistentní, že bych tě jedním dotekem zabil.“ Načež se ušklíbnul a dodal: „Zatímco ten darebák Drslav se z přenosu otřepal jako by nic.“ Pohodlněji se opřel, šlehl po mě očima, jeho tvář se zvlnila náznakem úsměvu. „Vzal jsem tě, protože na Zemi tě bylo škoda. Ne, že by ses tam nemohl vrátit. Ale měl bys vědět, že jsou i jiné světy. Nikde nic není ideální, ale tady dostaneš na

výběr. A můžeš studovat medicínu. Na univerzitě. Ne z tři sta let starých plesnivých anatomických atlasů. A můžeš si najít děvče.“ Uličnický se ušklíbnul. „Už žádné šmírování ze zvonice. Dáš se trochu do pořádku, a poperou se o tebe.“

„Medicína. Zvonice,“ zaskřehotal jsem. „Jak to víš?“ Všechno se mně zmrzlo.

Ten naproti krotce odvětil: „Protože tě znám.“ Jeho pravidelné rysy se bolestně stáhly. „Skoro jsem v té mrazivé samotě zešilel. Ale je to deset let, co jsem našel způsob, jak nahlížet ven. Objevil jsem smrtelníka s myslí tak...otevřenou, že se mi podařilo ho na dálku posednout. Naneštěstí stejně jak byl otevřený, byl i prostý. Pokoušel jsem se ho využít, abych se osvobodil, ale byl schopný jen těch nejjednodušších úkonů. Pochopit mechanismus otevírání vstupu do krypty, nebo zablokovat opatovy nástrahy v chodbách, to prostě nedokázal.

Vybavil jsem si noční zážitek v knihovně, kdy opat obvinil převora z přetržení žíně. Vzpomněl jsem si, jak často se opat vztekal kvůli rozházeným knihám. Pokaždé byla poblíž ještě jedna a tatáž osoba.

Syčivě jsem se nadechl. „Rupert?“

„Jeho rozum byl na úrovni tříletého dítěte,“ šeptl d'ábel.

„Zneužil jsi ho!“

„Moje intervence mu neublížila. Spíš naopak. Když umíral, vzal jsem jeho bolest na sebe.“

Potlačil jsem vzpomínku na Rupertův křik. Nelíbilo se mi, že d'ábel toho o mně tolik ví. Připadal jsem si podvedený. „Vlísal ses mi do soukromí,“ prskal jsem.

„Ano,“ připustil. „Nedovedeš si představit, co to pro mě znamenalo. Jenom tvoje příběhy, postřehy a sny mě držely nad vodou. Dávaly naději. A protože tě znám, jsi teď tady. Tys do toho temného světa prostě nepatřil.“

Štvalo mě, jak se mnou celý život smýkají. Ale hluboká pravda, kterou jsem v Razzielově výroku vycítil, hroty mého vzteku utupovala. Vlastně se to nezdálo tak špatné. Nabízel mi možnosti. K ničemu mě nenutil. Rukama jsem si vjel do kštiny. Ucítil jsem, jak mi na vyholeném temeni, které jsem tak nenáviděl, raší kratinký ježek.

„Takže,“ řekl jsem váhavě, „abychom si to vyjasnili, můj prst požadovat nebudeš?“

Razziel se rozesmál. „Přísahám na svého dědečka, Rafedaxarra, že ne!“